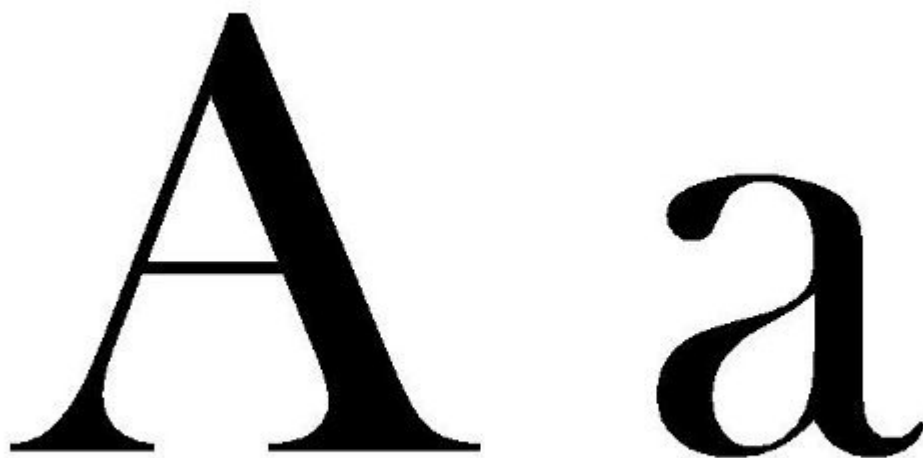

Písmena, nebo hlásky? Vědkyně zkoumá rozvoj rané gramotnosti dětí

Písmena, nebo hlásky? Vědkyně zkoumá rozvoj rané gramotnosti dětí

Při vzdělávání dětí v mateřském jazyce se v tuzemských školách klade důraz na všeobecnou jazykovou přípravu a v posledních letech také na práci s abecedou. Jakou roli by hrálo pro pozdější rozvoj čtenářských dovedností malých dětí to, kdyby se už ve školce systematicky učily pracovat se zvukovou stavbou jazyka (rozvívily tzv. fonologické povědomí)? Jak by rozvoj počáteční gramotnosti ovlivnila systematická příprava v oblasti znalosti písmen abecedy? Na tyto otázky hledá odpověď Mgr. Gabriela Seidlová Málková, Ph.D., která působí na [Fakultě humanitních studií UK](#) a na [Pedagogické fakultě UK](#).

„Předpokládáme, že kdyby se děti v předškolním věku systematicky trénovaly v oblasti jazykových, respektive fonologických dovedností, mělo by to větší efekt na rozvoj počátečních čtenářských dovedností, než když je trénink postavený jen na znalosti písmen. Obě dovednosti jsou důležitými předpoklady rozvoje čtenářství a obě jsou potřeba. Náš projekt nyní řeší to, kterou z těchto dovedností je efektivnější trénovat a jak má trénink vypadat, protože k tomu v České republice nemáme téměř žádné podklady,“ vysvětlila doktorka Seidlová Málková s tím, že jediným dostupným materiálem tohoto typu je program *V krajině hlásek a slov* autorky Mariny Mikulajové z Bratislavy, ten se však zaměřuje spíše na děti ve věku první třídy základní školy.

V rámci svého bádání doktorka Seidlová Málková oslovila několik tuzemských mateřských škol, kde s pomocí učitelů provádí výzkum na dvou stovkách zhruba čtyřletých dětí. Ty rozdělila do tří skupin. První z nich učitelé prostřednictvím her, které vědkyně připravila, vystavili tréninku cílenému na rozpoznávání a psaní písmen, druhá skupina se seznamovala skrze program *V krajině hlásek a slov* se zvukovou stavbou češtiny, třetí skupina dětí zvláštní trénink nepodstoupila.

Příští rok, kdy se děti budou už pomalu chystat k nástupu do první třídy základní školy, bude doktorka Seidlová Málková porovnávat, jak se liší u těchto tří skupin předškoláků jejich čtenářské dovednosti. „Naše hypotéza je taková, že víc by děti měly reagovat na předtrénování fonologických dovedností. Pak čtenářství ‚naskakuje‘ plynuleji a lépe, předpokládáme, že v této situaci pak také mnohem lépe funguje nastartování přirozeného procesu propojování hlásek a písmen, které je nezbytné pro rozvoj počáteční gramotnosti,“ vysvětlila.

Učitelé nemají pro systematický rozvoj tzv. fonologického povědomí svých svěřenců k dispozici mnoho ucelených didaktických materiálů, a to i přesto, že je rozvoj dítěte v oblasti mateřského jazyka součástí vzdělávacího programu pro

mateřské školy (tzv. kurikula). Proto materiály pro potřeby výzkumu doktorka Seidlová Málková připravila. Inspirovala se texty, které vycházejí v zahraničí (včetně zmíněného programu Mariny Mikulajové). Na základě výzkumu by ráda metodické texty a materiály vydala v budoucnu i v České republice.

Na projektu *Trénink fonematického povědomí a znalosti písmen – jejich vývojová souvislost a vliv na rozvoj počáteční gramotnosti*, který finančně podpořila Grantová agentura České republiky, pracuje doktorka Seidlová Málková společně s britskými odborníky, doktorkou Marketou Caravolas (University of Wales) a profesorem Charlesem Hulmem (University College London). Výsledky výzkumu by měly být známé do konce příštího roku.